

Redog.
1986/87:12

Redogörelse till riksdagen 1986/87:12 från svenska delegationen vid Europarådets parlamentariska (rådgivande) församling rörande församlingsmötena under tiden april 1985—januari 1986 (37:e sessionen)

Riksdagens Europarådsdelegation överlämnar bifogade redogörelse för de tre församlingsmötena i Strasbourg (april 1985, september—oktober 1985, januari 1986) som ägde rum under församlingens 37:e session. Till redogörelsen är fogad en förteckning över församlingens samtliga rekommendationer, resolutioner och andra beslut under samma tidrymd.

Stockholm den 19 november 1986

På delegationens vägnar

Stig Alemyr

John-Christer Åhlander

Innehållsförteckning

Redog. 1986/87:12

1. Allmänt om församlingens arbete	3
2. Den svenska representationen	4
3. Politiska frågor och frågor som berör icke-medlemsländer	6
4. Ekonomiska frågor	10
5. Sociala frågor – hälsovård	11
6. Juridiska frågor	13
7. Kulturoch utbildning	14
8. Vetenskap, teknologi, miljö, kommunala myndigheter	14
9. Befolknings- och flyktingfrågor	15
10. Jordbruksfrågor	16
Bilaga: Förteckning över församlingens beslut	18

Redogörelse från riksdagens Europarådsdelegation avseende tiden april 1985 – januari 1986 (37:e sessionen)

Redog. 1986/87:12

1. Allmänt om församlingens arbete

Europarådets parlamentariska församlings 37:e session var stadgeenligt fördelad på tre delsessioner. De ägde rum under tiden den 22–26 april 1985, den 25 september–3 oktober 1985 och den 27–31 januari 1986. Dessa plenarmöten hölls i Strasbourg.

Församlingens s. k. minisession hölls i Hamburg den 1–4 juli 1985.

Den tyske socialdemokraten Karl Ahrens omvaldes vid aprilmötet till församlingspresident.

Under den tidsperiod redogörelsen avser presenterade den s. k. Colombo-kommissionen sin första rapport – kommissionen har haft till uppgift att bl. a. se över formerna för det framtida europeiska samarbetet. Denna preliminära rapport diskuterades också under såväl minisessionen i Hamburg som vid höstmötet.

Insikten att Europarådet självt måste ta itu med sina organisatoriska problem torde numer vara djupt förankrad hos generalsekreteraren Marcelino Oreja. Vid aprilmötet, ca 7 månader efter sitt tillträde, riktade han sig ånyo till församlingen i ett större tal. Han underströk härvid Europarådets specifika roll när det gäller skyddet av mänskliga rättigheter. Han pekade på rådets roll som ett unikt forum för politisk dialog mellan alla västeuropeiska stater samtidigt som han välkomnade de möjligheter till kontakt som finns med Östeuropas stater. Framför allt underströk han vikten av att koncentrera verksamheten för ett bättre utnyttjande av resurserna.

I samband med att Anders Björck presenterade byråns rapport vid aprilmötet nämnde han särskilt att en officiell delegation från Europarådet besökt Jugoslavien i februari 1985.

Bland de besök församlingen tog emot under den aktuella tiden noteras särskilt framträdandet av Egyptens president Hosni Mubarak vid januarimötet. Det var första gången en statschef från Mellersta Östern talade till församlingen. I sitt inlägg stödde Mubarak tanken på en internationell fredskonferens för att lösa problemen i Mellanöstern. Han önskade se ett större europeiskt engagemang till stöd för en sådan konferens.

Han uppehöll sig vidare vid u-ländernas ekonomiska svårigheter i allmänhet och deras betungande skuldbörda i synnerhet. Här krävde han större förståelse och insatser från i-ländernas sida. Det sista ämne han närmare behandlade gällde frågan om internationell terrorism. Även här förespråkade han internationellt samarbete som en lösning på detta numera globala problem.

Under församlingens 37:e session kom det rådande läget i tre medlemsländer, nämligen Turkiet, Cypern och Malta, att bli föremål för debatt. Vissa minoriteters ställning i Europa diskuterades särskilt: det gällde judarnas situation i Sovjetunionen och den turkiska minoritetens ställning i Bulgarien. Även en rad frågor om invandrarnas utsatta läge berördes särskilt, och jämställdhetsfrågor togs upp i två separata debatter.

2. Den svenska representationen

Redog. 1986/87:12

Till den 37:e sessionen anmälde riksdagen följande valda ombud och suppleanter i församlingen och dess organ.

Ombud

Stig Alemyr (s), delegationens ordförande

Anders Björck (m) delegationens vice ordförande

Lennart Pettersson (s)

Einar Larsson (c) till den 2 maj 1985

Kurt Hugosson (s)

Margaretha af Ugglas (m)

Bertil Fiskesjö (c) från den 2 maj 1985 till den 7 april 1986

Olof Johansson (c) från den 7 april 1986

Suppleanter

Doris Håvik (s)

Lennart Blom (m)

Anita Persson (s)

Karin Andersson (c)

Lars Gustafsson (s)

Björn Körlof (m)

Ombuden och suppleanterna är fördelade på församlingens 14 utskott, vilka sammanträder i samband med församlingens plenarmöten och även mellan dessa. I utskotten bereds ärenden som församlingen har att besluta om. På grundval av utskottens betänkanden och förslag antar församlingen rekommendationer till ministerkommittén, resolutioner, yttranden och direktiv. Ett av utskotten, kallat det ständiga utskottet, har fullmakt att besluta på församlingens vägnar under tider då församlingen inte sammanträder i plenum.

De svenska ombuden och suppleanterna har under verksamhetsperioden varit fördelade på församlingens utskott på följande sätt:

	<i>Ordinarie</i>	<i>Suppleanter</i>
Ständiga utskottet	Hugosson Pettersson Björck	Alemyr
Politiska utskottet	Alemyr Björck	Pettersson Larsson ¹
Utskottet för ekonomi och utveckling	Pettersson af Ugglas	Hugosson Björck
Social- och hälsovårdsutskottet	Håvik Andersson	Hugosson Körlof
Juridiska utskottet	Hugosson Körlof	Håvik Blom

Kultur- och utbildningsutskottet	Gustafsson Körlof	Alemyr Andersson
Utskottet för vetenskap och teknologi	Pettersson Larsson ¹	Gustafsson af Ugglas
Utskottet för regionplanering och kommunala frågor	Alemyr Blom	Pettersson Larsson ¹
Utskottet för befolknings- och flyktingfrågor	Persson Andersson	Håvik Körlof
Utskottet för procedurfrågor	Håvik	Blom
Jordbruksutskottet	Larsson ¹	Persson
Utskottet för förbindelser med europeiska icke-medlemsländer	Hugosson	af Ugglas
Utskottet för förbindelser med de nationella parlamenten och allmänheten	Björck	Gustafsson
Budgetutskottet	Persson	Blom

¹ Bertil Fiskesjö från den 2 maj 1985 till den 7 april 1986; Olof Johansson från den 7 april 1986.

Vid aprilmötet omvaldes Kurt Hugosson till ordförande i utskottet för förbindelser med europeiska icke-medlemsländer och Lennart Pettersson till ordförande i utskottet för vetenskap och teknologi.

Flertalet utskott har tillsatt underutskott, vilka i många fall är tämligen permanenta år från år, medan andra kan utses med anledning av en särskild fråga. Följande svenska ledamöter har under verksamhetsperioden eller del av den varit ledamöter av sådana underutskott.

Stig Alemyr av politiska utskottets underutskott för läget i Mellanöstern; Anders Björck av dess underutskott för läget i Turkiet; Lennart Pettersson med Anders Björck som suppleant av ekonomiska utskottets underutskott för förbindelser med internationella organisationer; Kurt Hugosson av dess underutskott för sysselsättning; Doris Håvik av socialutskottets underutskott för den europeiska sociala stadgan av dess underutskott för sysselsättning och av dess underutskott för bioetiska frågor samt med Kurt Hugosson som suppleant av juridiska utskottets underutskott för mänskliga rättigheter; Björn Körlof av dess underutskott för strafflagstiftning och kriminologi samt med Kurt Hugosson som suppleant av dess underutskott för strafflagstiftning, kriminologi och terrorism, dels dess underutskott för arbetsprogrammet; Kurt Hugosson med Doris Håvik som suppleant av dess underutskott för mänskliga rättigheter, av dess underutskott om terrorism i Europa, av dess underutskott för läget i Turkiet och med Björn Körlof som suppleant, av dess underutskott för läget i Malta; Lennart Pettersson av vetenskapsutskottets arbetsutskott för den sjätte vetenskapliga parlamentarikerkonferensen; Lars Gustafsson av dess underutskott för vetenskapligt samarbete; Stig

Alemyr av regionalutskottets underutskott för Europapriset med Lennart Blom som suppleant och av dess underutskott för regionplanering; Lennart Blom av dess underutskott för naturskydd samt med Stig Alemyr som suppleant av dels dess underutskott för regionplanering, dels dess underutskott för kommunala och regionala myndigheter; Karin Andersson av befolkningsutskottets underutskott för internationell folkvandring; Anita Persson av dess underutskott för befolkningsstudier och med Karin Andersson som suppleant av dess underutskott för flyktingar.

3. Politiska frågor och frågor som berör europeiska icke-medlemsländer

Församlingens 37:e session inleddes med att såväl de *turkiska* som de *cypriotiska* fullmakterna ifrågasattes. Talesmän för de olika politiska grupperna accepterade dock godkännande av det cypriotiska ombudets fullmakter, även om den cypriotiska delegationen ej var fulltalig genom att den turkiska befolkningsgruppen ej var representerad. Detta blev också församlingens beslut efter omröstning. Vad gällde de turkiska fullmakterna motsatte sig den socialistiska och kommunistiska gruppens resp. talesmän godkännande. Den turkiska delegationens fullmakter godkändes dock efter omröstning.

Aprilmötet antog också en resolution (nr 841) rörande *läget i Malta*, närmast med anledning av den från januarimötet uppskjutna debatten rörande författningen om utländsk inblandning. De två rapportörerna hade uppdaterat sina rapporter; Heinz Schwartz (västtysk kristdemokrat) från juridiska utskottet (dok. 5389) och Giuseppe Amadei (italiensk socialdemokrat) från politiska utskottet (dok. 5392). I den antagna resolutionen anmodas Maltas regering och parlament att se över den aktuella författningen. Församlingen uppmanar också Maltas parlament att utse en delegation till församlingen. – Någon sådan hade inte sedan länge deltagit i församlingens arbete.

Vid höstmötet presenterades fullmakter för en maltesisk delegation bestående av endast en representant, från regeringspartiet. I den debatt som följde talade huvudsakligen representanter för de olika politiska grupperna. Talesmännen för den socialistiska respektive kommunistiska gruppen var beredda att acceptera fullmakterna för denna gång, men ställde en fulltalig delegation som villkor för godkännande vid nästa möte. Den konservativa gruppens talesman Lennart Blom yrkade på underkännande med hänsyn till att den maltesiska delegationens sammansättning ej stod i överensstämmelse med Europarådets grundläggande idéer.

Församlingens beslut blev att uppskjuta frågan om godkännande av fullmakterna till nästa möte med förhoppning att en mer representativ delegation med företrädare för såväl regeringspartiet som från oppositionen skulle infinna sig. Vid januarimötet godkändes utan debatt fullmakterna för en representativ maltesisk delegation.

Församlingen behandlade också under aprilmötet *läget i Turkiet*. Debatten ägde rum mot bakgrund av två rapporter; en (dok. 5378) utarbetad av Ludwig Steiner (österrikisk kristdemokrat) från politiska utskottet och en

(dok. 5391) utarbetad av Pieter Stoffelen (holländsk socialist) från juridiska utskottet. Rapporterna hade utarbetats efter ett gemensamt besök i Turkiet 5–9 mars 1985.

I sin introduktion av rapporten uppehöll sig Steiner vid läget rörande de politiska rättigheterna; friheten för de politiska partierna var större och press- och yttrandefriheten mindre inskränkt, men mycket återstod att göra. Stoffelen talade i sitt inlägg mest om de individuella rättigheterna och konstaterade, att inte mycket förändrats under det gångna året. Arresterade kunde fortfarande hållas 30 dagar utan kontakt med omvärlden. Åtalades rätt till försvar och försvarets rättigheter var alltjämt begränsade. Fackförningarnas ställning var lika inskränkt som för ett år sedan. Dödsstraff utdömdes fortfarande, även om endast ett fåtal verkställts. Amnestifrågan hade inte lösts. Båda rapportörerna framhöll, att alla de talat med i Turkiet, varav många oppositionella, understrukt att Europarådet inte borde utesluta landet. Kritiken från Europarådet hade sin effekt; dialogen måste fortsätta.

I ett inlägg ställde sig Stig Alemyr kritisk till de rådande förhållandena och upprepade de krav som måste ställas på Turkiet.

I den resolution som antogs (nr 840) konstateras, att framsteg gjorts, men kvarstående problem avseende amnesti, utdömandet av dödsstraff, fackförningarnas frihet m. m. påtalas. Den turkiska nationalförsamlingen uppmanas verka för att undantagstillståndet hävs, amnesti genomförs och framstegen mot politisk pluralism påskyndas. De båda utskotten uppmanas följa den fortsatta utvecklingen i Turkiet och avge rapport senast inom ett år.

Septembermötet hade att ta ställning till en rapport (dok. 5444), utarbetad av David Atkinson (engelsk konservativ) om *etniska och muslimska minoriteter i Bulgarien*. Ärendet hade stått på vårmötets dagordning under rubrik: "Läget för den turkiska minoriteten i Bulgarien". Rapporten handlade också alltjämt huvudsakligen om denna minoritets svårigheter. Rapportören pekade särskilt på den assimileringkampanj som med tvång utövats av de bulgariska myndigheterna gentemot bulgarer av turkiskt ursprung.

I sin egenskap av ordförande för det utskott som ansvarat för utarbetande av rapport och resolutionsförslag redovisade Kurt Hugosson de kontakter han haft med bulgariska representanter i syfte att få till stånd en dialog om det inträffade. Han vädjade till bulgariska regeringen att motta en delegation från Europarådet för att på plats få en diskussion om hela frågekomplexet.

I den resolution som församlingen antog (nr 846) uppmanas Bulgariens regering att sätta stopp för den repressiva politik som den turkiska minoriteten utsatts för genom tvånget att anta bulgariska namn. Församlingen kräver också att den etniska och muslimska minoriteten i Bulgarien fullt ut får komma i åtnjutande av sina mänskliga rättigheter.

Höstmötet höll en omfattande debatt om *judarnas situation i Sovjetunionen*. Debatten skedde mot bakgrund av en rapport (dok. 5445) som utarbetats av Kurt Hugosson. I rapporten pekas på att emigration av sovjetiska judar under 1984 sjunkit till endast 896 personer. Den judiska religionen och kulturen undertrycks, sägs det vidare, liksom det med beklagande konstateras att undervisning i hebreiska är förbjuden. Den utsatta situation s. k. refuseniks befinner sig i noteras särskilt. Slutsatsen i

rapporten är att den försämrade situationen för de sovjetiska judarna utgör ett allvarligt människorättsproblem.

I sin introduktion av rapporten pekade Hugosson på den diskriminering de sovjetiska judarna utsätts för av de sovjetiska myndigheterna och hävdade att detta var oacceptabelt.

I en enhälligt antagen resolution (nr 845) uppmanar församlingen de sovjetiska myndigheterna bl. a. att tillåta judarna i Sovjetunionen att leva utan att bli diskriminerade och att åtnjuta rätten att utöva sin judiska religion och sina kulturella traditioner samt att undervisa i och studera hebreiska. De uppmanas också att frige alla judiska samvetsfångar och att tillåta de judar, som så önskar, att utvandra till Israel eller till andra länder.

Den kommission av framstående europeiska statsmän som tillkommit på församlingens initiativ, den s. k. Colombokommissionen, och som haft till uppgift att bl. a. föreslå formerna för det *framtida europeiska samarbetet* och Europarådets förhållande till EG, presenterade under 1985 en första rapport som diskuterades först under den s. k. minisessionen i Hamburg och senare vid höstmötet på basis av en rapport (dok. 5455) från politiska utskottet, utarbetad av Harald Lied (norsk konservativ). Överlag välkomnades Colomborapporten i debatten, samtidigt som några talare efterlyste såväl mer konkreta förslag som synpunkter på ämnen som utlovats i den andra rapporten. Knut Frydenlund, enda närvarande medlem av Colombo-kommissionen, kommenterade vilka frågor som kan väntas i den avslutande rapporten, bl. a. relationerna med Östeuropa, en fråga som betonades av flera talare.

I ett inlägg betonade Lennart Pettersson vikten av ett alleuropeiskt samarbete på det tekniskt-vetenskapliga området. Kurt Hugosson varnade för att en alltför stor integration av EG i Europarådet kan medföra att rådets identitet förloras liksom för att en utökad politisk dialog kan leda till krav på politisk koordinering som vi från svensk sida ej kan acceptera.

I den enhälligt antagna rekommendationen (nr 1017) betonar församlingen bl. a. vikten av utökad politisk dialog mellan de europeiska demokratierna. Församlingen antog också ett direktiv (nr 426) till generalsekretären om en utredning angående alla juridiska aspekter på frågan om EG:s deltagande i Europarådets verksamhet, inkl. möjligheten av medlemskap i Europarådet.

Församlingen antog under sitt septembermöte en resolution (nr 849) rörande *Irak-Iran-konflikten* med uppmaning till medlemsländerna att verka för eld-upphör, något som förhoppningsvis skulle leda till en förhandlingslösning. Församlingen förordar också embargo på vapenförsäljning till de länder som är inblandade i konflikten och ökade humanitära insatser samt stöd för de ansträngningar som görs av FN:s generalsekretärare.

Antagandet av resolutionen föregicks av en debatt mot bakgrund av en rapport (dok. 5464) utarbetad av Harry van den Bergh (holländsk socialist).

Vid höstmötet diskuterade församlingen, också under de former som gäller brådskande frågor, *läget i Sydafrika*. Inför debatten hade Jacques Baumel (fransk gaullist) utarbetat en rapport (dok. 5482). Samtliga deltagare i debatten tog avstånd från Sydafrikas rasåtskillnadspolitik. Från brittiskt konservativt håll markerades dock avståndstagande från vad som betraktas

som överdrivna anklagelser mot Sydafrika. I en resolution (nr 853) uttalar församlingen sitt stöd för en tidigare gjord deklaration av ministerkommittén med avståndstagande från apartheid.

Januarimötet inleddes med en begäran från politiska utskottet att församlingen i brådskande ordning skulle besluta att inskriva ärendet om Europas svar på den *internationella terrorismen*. Så skedde också och en debatt ägde rum på basis av en rapport (dok. 5518) utarbetad av Giuseppe Amadei (italiensk socialist).

Debatten kom inledningsvis att fokuseras enbart på Mellersta Östern, eftersom församlingen beslutat att debattera ämnet samtidigt som frågan om palestinaflyktingar och läget i Libanon. Genom ett särskilt beslut skildes de tre ämnena åt och terroristdebatten fördes därefter separat från de övriga ämnena.

Rapporten utmynnade i krav på förbättrat internationellt samarbete, vilket också återfanns i den enhälligt antagna rekommendationen (nr 1024), som bl. a. efterlyser utökat samarbete mellan polismyndigheterna i medlemsländerna.

Debatten om *läget i Libanon* hölls mot bakgrund av en interimrapport (dok. 5511) framlagd av Bernard Dupont (schweizisk radikaldemokrat). I rapporten efterlyste Dupont en mer aktiv roll för Europa när det gällde fredssträvandena. Han pekade på den nyckelroll Syrien har för varje lösning samtidigt som han tog avstånd från alla ambitioner att skapa ett utvidgat Syrien på bekostnad av Libanons oberoende och suveränitet. Han efterlyste också ökad press på Israel för ett totalt tillbakadragande från libanesiskt territorium.

Församlingen antog denna gång ingen resolution eller rekommendation rörande Libanon.

Inför mötet hade utskottet för befolknings- och flyktingfrågor utarbetat en rapport (dok. 5507) om palestinaflyktingarna med Rudolf Eysrik (holländsk kristdemokrat) som rapportör. Eftersom debatten som nämnts fördes i anslutning till behandlingen av politiska utskottets rapporter om läget i Libanon och internationell terrorism fick den därmed en starkt politisk inriktning.

I rapporten pekas på de motsättningar som finns mellan PLO och de länder där palestinaflyktingar har sina läger. Israels olagliga ockupation av främmande territorium understryks. Rapportören uttrycker oro för spridandet av palestinsk terrorism i Mellanöstern och Europa och över den våg av flyktingar som blivit ett resultat av det rådande läget. Även om FN:s hjälporganisation utför ett betydande arbete kan, enligt rapportören, de palestinska flyktingarnas problem bringas ur världen endast som en del av en allmän politisk lösning på Mellanösternkonflikten. Rapportörens synpunkter återspeglas i den antagna rekommendationen (nr 1025) som också förordar en ministerkonferens om mottagande av palestinaflyktingar och åtgärder för att hjälpa dem återvända till Mellanöstern.

Församlingen antog också under januarimötet två förslag till ministerkommittén att ändra statuterna. I den ena rekommendationen (nr 1026) föreslås ett tillägg till artikel 14 i statuterna av innebörd, att ett medlemsland, som ej är representerat i församlingen, inte heller får rösta i ministerkommittén eller

presidera vid dess möten. I den andra rekommendationen (nr 1027) föreslås ett tillägg till artikel 25 i statuterna av innebörd, att en delegation till församlingen på ett korrekt sätt måste återspegla de politiska krafterna i landets parlament.

En rapport i ämnet (dok. 5497) hade utarbetats av Ludwig Steiner (österrikisk kristdemokrat).

4. Ekonomiska frågor

På basis av en rapport (dok. 5383) utarbetad av Anders Björck diskuterade församlingen under aprilmötet *europaisk luftfartspolitik*. I rapporten understryks behovet av en friare och mer konsumentorienterad luftfartspolitik. Med exempel från USA där avreglering av bestämmelser under perioden 1978–1983 lett till lägre priser, efterlyses ökad konkurrens med bl. a. fri prissättning, friare rättigheter till överflygning och utökad charterflyg. Rapportören tar särskilt avstånd från de separata avtal varigenom flygbolagens om samarbete på en sträcka i syfte att utestänga andra flygbolag.

Debatten återspeglade en allmän uppfattning om värdet av ökad liberalisering för flygtrafiken, vilket också reflekterades i den antagna resolutionen (nr 839).

Under septembermötet höll församlingen sin årliga debatt om *OECD*. Debatten ägde rum med deltagande av parlamentariska delegationer även från Australien, Canada, Finland, Japan och för första gången Jugoslavien.

Inför debatten hade Rudolf Crespo (portugisisk socialist) utarbetat en rapport (dok. 5446). Härtill kom yttranden från en rad utskott (dok. 5450, 5461, 5447 och 5452).

I sin rapport pekade Crespo på att det ekonomiska läget i OECD-länderna var bättre än på länge genom balanserad tillväxt utan inflation. Arbetslöshetssiffrorna var dock alltjämt oroande; 31,2 miljoner i OECD-området under 1985.

Budgetunderskott, nya former av protektionism, instabilitet i det internationella valutasystemet och situationen i tredje världen var också oroande faktorer.

Karin Andersson presenterade yttrandet från utskottet för befolknings- och flyktingfrågor. Hon efterlyste ökade insatser från OECD:s sida för invandrarnas situation och problem.

OECD:s generalsekreterare Jean-Claude Paye underströk, att den väntade ekonomiska tillväxten under den närmaste 18-månadersperioden inte skulle räcka för att bekämpa arbetslösheten. Han efterlyste därför åtgärder syftande till ökad tillväxt utan inflation, ökad flexibilitet på arbetsmarknaden och stabilisering av det monetära systemet. U-länderna kunde hjälpas genom främjande av import från tredje världen. Han varnade särskilt för nya former av protektionism.

I den antagna resolutionen (nr 850) anmodas OECD bl. a. att verka för ökad koordinering av medlemsländernas ekonomiska politik och att framlägga förslag syftande till ekonomisk tillväxt. Församlingen lägger också fram en rad förslag, bl. a. hur arbetslösheten skall bekämpas och protektionism förhindras.

Vid höstmötet behandlades vidare *EFTA:s verksamhet*. Inför debatten hade Franz Oehri (liechtensteinsk kristdemokrat) utarbetat en rapport (dok. 5454) hänförlig till 1984. Han underströk särskilt betydelsen av den i Luxemburg i april 1984 antagna deklARATIONEN av ministrar från både EFTA och EG och den i maj samma år antagna Visby-deklARATIONEN. Dessa deklARATIONER utgjorde en förnyad grundval för ökat samarbete mellan EFTA och EG, inte minst för att eliminera resterande handelshinder och kunna gå in på nya områden som forskning och utveckling.

I egenskap av ordförande i EFTA:s ministerråd deltog också den finländske handelsministern Jorma Laine i debatten. Han betonade bl. a. Europarådets roll som ett forum för samarbete mellan EG-länder och övriga västeuropeiska demokratier. Även han underströk vikten av utökat samarbete på forskningens och utvecklingens område.

I den antagna resolutionen (nr 851) uppmanar församlingen EFTA:s och EG:s medlemsländer att avveckla resterande icke-tariffära hinder, bl. a. genom underlättande av gränsformaliteter och enklare ursprungsregler. Länderna uppmanas vidare att göra offentlig upphandling mer tillgänglig för alla medlemsländer. Även församlingen understryker behovet av utökat samarbete rörande forskning och utveckling.

Januarimötet diskuterade den *europiska transportministerkonferensens (ECMT) senaste verksamhet* (dok. 5467) på basis av en rapport (dok. 5512) utarbetad av Claude Dejardin (belgisk socialist). Ett särskilt yttrande förelåg också från utskottet för regionplanering och kommunala frågor (dok. 5520). Rapportören efterlyste bl. a. utökat intresse från ECMT för höghastighetsjärnvägar, en fast förbindelse över engelska kanalen och bättre förbindelse mellan Skandinavien och kontinenten. Detta återspeglades i den antagna resolutionen (nr 858).

5. Sociala frågor – hälsovård

Inför aprilmötet hade Peter Büchner (västtysk socialdemokrat) utarbetat en rapport (dok. 5386) om *förkortad arbetstid som ett sätt att bekämpa arbetslöshet*. Hans slutsats var, att förkortad arbetstid kan påverka arbetslösheten, men förkortningen måste vara substantiell. Han betonade också vikten av dialog mellan arbetsgivare och arbetstagare för att nå överenskommelse om förkortad arbetstid.

På ekonomiska utskottets vägnar presenterade Kurt Hugosson några synpunkter på detta problemkomplex. Han menade bl. a., att under vissa villkor kunde förkortad arbetstid genomföras utan extra kostnader. Även han underströk att dylika förändringar måste genomföras i samförstånd mellan företaget och fackföreningar.

Den efterföljande debatten belyste ämnets kontroversiella karaktär. Vid en slutlig omröstning uppnådde det framlagda förslaget till rekommendation ej erforderlig majoritet.

Under sin 37:e session behandlade församlingen jämställdhetsfrågor vid två tillfällen. Hilde Hawlicek (österrikisk socialist) framlade vid aprilmötet en rapport (dok. 5370) om kvinnor i politiken och Karin Andersson lade vid januarimötet fram en rapport (dok. 5502), som täckte ett bredare fält av

frågan om jämställdhet mellan män och kvinnor.

Hawlicek pekade i sin rapport på att procentsatsen för kvinnlig representation i Nordeuropas parlament låg mellan 18 och 30, medan i andra medlemsländer siffran var mindre än 10. Rapporten utmynnade i krav på att politiska partier och fackföreningar skall vidta åtgärder för att tillförsäkra kvinnor bättre representation i alla beslutsfattande organ. Detta återspeglades även i den antagna rekommendationen (nr 1008) som också uppmanar ministerkommittén att verka för att medlemsländerna på hög politisk nivå genomför program syftande till ökad jämställdhet och att de också i förvaltningar genom riktad rekrytering och utbildning utnämner kvinnor till ledande befattningar.

Inför debatten hade juridiska utskottet lagt fram ett yttrande (dok. 5404), vari pekades på det stöd lagstiftning kan erbjuda för att förverkliga målet om ökad jämställdhet.

I ett inlägg pekade Karin Andersson särskilt på två faktorer av betydelse när det gällde frågan om kvinnors deltagande i politiskt arbete: dels att kvinnor arbetar utanför hemmen, dels att det finns starka kvinnoförbund.

Karin Andersson pekade i sin rapport på den bristande jämställdhet som alltjämt råder i undervisning, arbetsliv, politiken och familjen, trots att man i princip i många länder är överens om värdet av ökad jämställdhet. Vikten av att ändra attityder som ett nödvändigt komplement till ändrad lagstiftning understryks särskilt. Det traditionsbundna valet av utbildningsvägar för pojkar och flickor beklagas liksom det faktum att så få kvinnor engageras i forskning. Kvinnors ökade förvärvsarbete noteras positivt, samtidigt som rapporten slår fast att kvinnor generellt sett har de sämst betalda arbetena.

Vikten av delat ansvar för barnen, goda barndaghem och möjlighet till föräldraledighet understryks särskilt. Rapporten berör också frågan om det våld och utnyttjande som kvinnor utsätts för och krav läggs fram på ökade möjligheter till lagföring. Karin Andersson pekar också i sin rapport på hur nödvändigt det är att jämställdhetsarbetet är politiskt förankrat på högsta nivå i regeringen.

Rapporten var dock, trots sitt balanserade innehåll och de kompromisser som införts i utkastet till rekommendationen, kontroversiell. Genom en proceduromröstning sökte juridiska utskottet uppskjuta behandlingen av ämnet. Detta lyckades dock inte utan rapporten kom upp till behandling. För att säkerställa erforderlig majoritet ändrades förslaget till rekommendation till ett resolutionsförslag, där endast enkel majoritet krävs, och texten antogs som sådan (nr 855) återspeglade huvuddragen i rapporten.

Januarimötet behandlade *Europarådets sociala stadga* i ett försök till en politisk utvärdering. En rapport i ämnet (dok. 5453) hade utarbetats av Bruno Ginst (italiensk kristdemokrat). Denne menade att det nu, 25 år efter stadgans tillkomst, var nödvändigt med en värdering och översyn av stadgan. En del punkter var föråldrade; i andra fall var det uppenbart att regeringen inte kunde leva upp till sina åtaganden. I alla händelser behövdes ett bättre kontrollmaskineri.

Den antagna rekommendationen (nr 1022) reflekterar innehållet i rapporten.

Januarimötet höll också en omfattande debatt om *ungdomsarbetslöshet*.

Två rapporter förelåg; en (dok. 5503) utarbetad av Franco Foschi (italiensk kristdemokrat) från social- och hälsovårdsutskottet och en (dok. 5508) av Goverts van Tets (holländsk liberal) från ekonomiska utskottet.

Foschi pekade i sin rapport på de allvarliga sociala problem som kan bli följden av långvarig arbetslöshet.

Van Tets rapporterade från ett symposium rörande arbetslöshet som ägt rum i Haag i början av september 1985. I den rekommendation (nr 1023) till ministerkommittén som församlingen antog efterlyses bl. a. flexibilitet när det gäller deltidsarbete för unga, ökat ansvar på regional nivå, yrkesutbildning och ökad satsning på ungdomarnas egna organisationer.

6. Juridiska frågor

Inför vårmötet hade ministerkommittén begärt att församlingen skulle yttra sig över ett utkast till den europeiska konventionen om erkännande av *internationella icke-statliga organisationers rättsliga status*.

I en rapport till församlingen (dok. 5381) pekade Dudley Smith (brittisk konservativ) på att syftet med konventionen var att få internationell likabehandling av sådana organisationer när det gällde deras rättsliga status. I ett muntligt yttrande från utskottet för förbindelser med nationella parlament och allmänhet tillstyrkte Roger Linster (luxemburgsk socialist) godkännande av konventionen, vilket också blev församlingens yttrande (nr 123).

Inför höstmötet hade John Page (brittisk konservativ) lagt fram en rapport (dok. 5449) om *opinionsundersökningar* i samband med val. Hans slutsats var att det inte fanns några bevis för hur undersökningar strax före val påverkar valresultatet. Det utskott, som han representerade, hade därför valt att ej lägga fram något förslag till beslut hur man borde använda opinionsundersökningar.

Politiska utskottet hade i ett yttrande (dok. 5473) av Peter Hardy (brittisk socialist) kommit till samma slutsats. Detta accepterades av församlingen.

En betydligt mer kontroversiell fråga var församlingens debatt om användande av *döda människofoster för kommersiella och industriella ändamål*.

Huvudrapportören (dok. 5460), från juridiska utskottet, Horst Haase (västtysk socialdemokrat) tog bestämt avstånd från dessa användningsområden, men accepterade användandet för vetenskapliga eller terapeutiska ändamål under förutsättning att detta kunde ske under strikt kontroll.

Sociala utskottets representant Luis Maria Paig (spansk socialist) liksom representanten från utskottet för vetenskap och teknologi, Antonio Queiroz (portugisisk socialdemokrat) betonade i sina respektive yttranden (dok. 5479 och 5475) att vetenskapens behov också måste tillgodoses.

Debatten blev mycket känsloladdad och det visade sig att församlingen inte var mogen för beslut denna gång. Ärendet återremitterades därför till berörda utskott för vidare behandling.

På förslag av juridiska utskottet och dess rapportör Michel Dreyfus Schmidt (fransk socialist, dok. 5459) hemställde församlingen vid höstmötet (rek. 1020) att ministerkommittén skulle utarbeta ett tilläggsprotokoll till

den europeiska konventionen om mänskliga rättigheter varigenom *domstolen* gavs möjlighet att avge preliminära utslag på begäran av nationella domstolar.

Höstmötet hade också att ta ställning till en revision av *församlingens procedurregler* som utförts av utskottet för procedurfrågor (dok. 5433) med Laurent Butty (schweizisk kristdemokrat) som rapportör. Förslaget innebar att reglerna setts över och anpassats till de erfarenheter man haft de gångna åren. De reviderade procedurreglerna godkändes utan längre debatt genom antagande av en resolution (nr 852).

7. Kultur och utbildning

Inför höstmötet hade Miguel Angel Martinez (spansk socialist) utarbetat en rapport (dok. 5462) om *ungdomens deltagande i politiken och i föreningsliv*. Rapportören pekade på att framtidens demokrati är avhängig av att unga människor engageras i och blir delaktiga av den politiska beslutsprocessen. Riksdagsledamöter har ett ansvar för detta och regeringarna måste etablera kanaler för att kommunicera med ungdomen.

Dessa synpunkter återspeglas i den antagna rekommendationen (nr 1019), som också uttryckligen uppmanar ministerkommittén att verka för att ungdomen blir mer involverad i Europarådets arbete.

Höstmötet hade också att ta ställning till en rapport (dok. 5465) utarbetad av Christopher Murphy (brittisk konservativ) om *sponsring av konst*. I rapporten hävdas, att företagens bidrag till kultur kan vara ett viktigt komplement till vad samhället satsar. Enhetliga riktlinjer saknas dock för att skydda den konstnärliga friheten. Behov av likartade skattemässiga konsekvenser i de olika länderna efterlyses också. Dessa krav återfinns i den rekommendation (nr 1018) som församlingen antog.

Det tredje kulturella ämne som församlingen behandlade under höstmötet gällde frågan om *musik och andra ljud som störande fenomen*. En rapport (dok. 5458) som utarbetats av Erna Hennicot-Schoepges (luxemburgsk socialist) utmynnade i krav på myndigheterna att begränsa de negativa effekterna för omgivningen av störande musik och ljudinslag. Den antagna resolutionen (nr 848) räknar upp ett antal åtgärder med detta syfte.

Januarimötet behandlade en rapport (dok. 5499) av Manuel Nunez-Eucabo (spansk socialist) om *samarbete mellan europeiska och latinamerikanska universitet*. Den antagna rekommendationen (nr 1030) återspeglar rapportens förslag att ministerkommittén bör främja ett utökat samarbete på detta område. De enskilda regeringarna uppmanas också att på nationell nivå främja detta samarbete.

8. Vetenskap, teknologi, miljö, kommunala myndigheter

Under höstmötet diskuterades en rapport (dok. 5463) framlagd av Pietro Mezzapesa (italiensk kristdemokrat) om *skydd av miljön i medelhavsländerna*. Debatten utmynnade i antagande av en rekommendation (nr 1015) varigenom ministerkommittén anmodas att utarbeta en gemensam politik för skydd av denna miljö.

Församlingen hade också att under samma möte ta ställning till ett förslag om *ökad regional representation i kommunalkonferensen*. En rapport i ämnet (dok. 5464) hade färdigställts av Llibert Cuatrecasas (spansk kristdemokrat). Genom den antagna rekommendationen (nr 1021) anslöt sig församlingen till förslaget.

På grundval av en rapport (dok. 5413) utarbetad av Maurice Miller (brittisk socialist) debatterade församlingen under septembermötet frågan om *hantering av utbränt kärnbränsle*. I rapporten framhålls att säker förvaring av utbränt kärnbränsle inte medför några oöverstigliga tekniska svårigheter under förutsättning att det sker med beaktande av givna säkerhetsföreskrifter. Dessa kan och bör naturligtvis ständigt förbättras.

På uppdrag av jordbruksutskottet presenterade Edward Garrett (brittisk socialist) ett yttrande (dok. 5448) vari han underströk att haven borde skyddas för kärnavfall och att transporter till sjöss borde kontrolleras bättre.

I en kommentar till rapporten förutskickade Lennart Pettersson i egenskap av ordförande för utskottet för vetenskap och teknologi att man längre fram skulle detaljgranska frågan om dumpning i havet av kärnbränsleavfall.

Bertil Fiskesjö tog i ett inlägg bestämt avstånd från praxis att dumpa kärnavfall till havs.

I den antagna resolutionen (nr 847) anmodas medlemsländerna bl. a. att avstå från dumpning till havs och att på olika sätt förbättra tekniken för slutlig förvaring av kärnbränsle till lands.

Under januarimötet diskuterade församlingen frågan om *samarbete mellan Europa och Japan inom vetenskap och teknik*. Debatten utgjorde en uppföljning av den sjätte parlamentariska och vetenskapliga konferens som hölls i Japan i juni 1985.

Wolfgang Blenk (österrikisk kristdemokrat) hade utarbetat en rapport från konferensen (dok. 5510).

Lennart Pettersson betonade i sin egenskap av ordförande i ansvarigt utskott önskvärdheten av utökade kontakter mellan Europa och Japan inom detta område, vilket också återspeglas i den av församlingen antagna rekommendationen (nr 1028).

Församlingen diskuterade också under samma möte frågan om *vetenskapligt och tekniskt samarbete i Europa*. Debatten skedde mot bakgrund av en rapport (dok. 5506) utarbetad av Philippe Bassinet (fransk socialist).

Lennart Pettersson framhöll i ett inlägg att det konkreta värdet av de pengar som satsades på vetenskap och utveckling kunde öka om samarbetet mellan de europeiska staterna förbättrades och underströk vidare att det var viktigt att det inte restes några barriärer mellan EG- och EFTA-länder vad gäller samarbetet inom detta område.

Europarådets potentiella roll när det gällde EUREKA-projektet underströks i den rekommendation som församlingen antog (nr 1029).

9. Befolknings- och flyktingfrågor

Mot bakgrund av en rapport (dok. 5379) utarbetad av Julian Grimaldos (spansk socialist) diskuterade församlingen under aprilmötet *invandrare som återvänder till sina ursprungsländer*.

I sin introduktion av rapporten pekade Grimaldos på de svårigheter denna kategori av invandrare möter när de återvänder till de länder varifrån de emigrerat. Många gånger är det ej helt frivilligt man återvänder, utan på grund av arbetslöshet eller för att man blivit utsatt för invandrarfientlighet. I rapporten betonas, att dessa invandrare generellt sett i hög grad bidragit till värdlandets ekonomiska utveckling samtidigt som ursprungslandets ekonomi dragit nytta av den valuta man sänt hem.

I ett inlägg betonade Karin Andersson vikten av hemspråksundervisning som ett sätt att behålla den kulturella kontakten med ursprungsländerna. Hon betonade också de återvändande kvinnornas utsatta roll.

I den antagna rekommendationen (nr 1007) föreslås en rad åtgärder som både mottagarländer och ursprungsländer bör vidta för att underlätta situationen för denna kategori invandrare.

Höstmötet behandlade en rapport (dok. 5380) utarbetad av Wilfried Böhm (västtysk kristdemokrat) om *levnads- och arbetsvillkor för flyktingar och asylsökande*.

I rapporten pekas på den många gånger alltför långa tid asylsökande måste vänta på beslut om uppehålls- och arbetstillstånd. Detta betonades också i ett inlägg av Karin Andersson, som vidare efterlyste bättre samarbete mellan medlemsländerna i syfte att kunna visa en generösare attityd mot flyktingar och asylsökande.

Rapporten i övrigt understryker bristen på social trygghet, ett problem som kan kvarstå sedan en person erhållit flyktingstatus. Humanisering av asyllagstiftning, inte minst vad gäller den s. k. första-landsprincipen, efterlyses liksom kortare handläggningstider för beslut. Detta återspeglas också i den rekommendation (nr 1016) som församlingen enhälligt antog.

Höstmötet diskuterade vidare frågan om *visumbestämmelser för turkiska medborgare* mot bakgrund av en rapport (dok. 5451) utarbetad av Franco Foschi (italiensk kristdemokrat). De flesta som deltog i debatten stödde det utkast till rekommendation som utarbetats av utskottet för befolknings- och flyktingfrågor, vars vice ordförande Karin Andersson anbefalldes församlingen att anta förslaget, vilket också blev församlingens beslut. I en rekommendation (nr 1014) uppmanas sålunda Europarådets medlemsländer att införa visumfrihet för turkiska medborgare, liksom att vara generösa när det gäller visum för besökande släktingar.

10. Jordbruksfrågor

Under januarimötet debatterade församlingen *livsmedelskrisen i Afrika*. Inför debatten förelåg två rapporter – en från jordbruksutskottet med John Corrie (brittisk konservativ) som rapportör (dok. 5504) och en kompletterande (dok. 5509) från utskottet för ekonomi och utveckling med Wolfgang Rumpf (västtysk liberal) som rapportör.

Corrie menar i sin rapport, att den långsiktiga livsmedelsförsörjningen i Afrika är kritisk av flera skäl, bl. a. okontrollerad befolkningstillväxt, landerosion, skogsskövling och ökenutbredning. Härtill kommer många afrikanska regeringars bristande intresse för jordbruksfrågor och jordbruksbefolkningen. Rapporten utmynnar i krav på ökat bistånd från Europarådets

medlemsländer, såväl kortsiktigt katastrofbistånd som mer långsiktig jordbruksutveckling.

Rumpf redogör i sin rapport för den ekonomiska stagnation, och i reala termer, tillbakagång, som drabbat Afrika. Han förespråkar ökad familjeplanering och utvecklingsprogram som satsar på hälsovård, undervisning och integrering av kvinnor i utvecklingsprocessen. Han pekar också på behovet att genom internationellt bistånd komma till rätta med de ekologiska problemen och skyddet av miljön.

Den av församlingen antagna resolutionen (nr 856) återspeglar rapportörernas förslag.

Januarimötet hade också att ta ställning till en rapport (dok. 5505) utarbetad av Carlo Pollidoro (italiensk kommunist) rörande *Europas livsmedelsindustri (jordbruksprodukter)*.

Rapportören pekar på faran av alltför hög grad av industriell bearbetning av livsmedelsprodukter ledande till färre och större industrier, som är mycket kapitalkrävande. Som en följd av den ökade industrialiseringen på detta område får konsumenten allt större svårigheter att bedöma en produkt och hur prisvärd den är. Rapporten utmynnar i krav på livsmedelsindustrin att den skall framställa matvaror till lågt pris och bidra till att familj jordbruken i Europa kan fortleva. Kraven återspeglas i den resolution (nr 857) som församlingen antog.

Rekommendationer

Redog. 1986/87:12

Nr

- 1007 om återvändande av invandrare till sina ursprungsländer
- 1008 om kvinnor i politiken
- 1009* om turism och jordbruk
- 1010* om flygsäkerhet
- 1011* om professionell dans i Europa
- 1012* om harmonisering av regler rörande yrkeshemligheter
- 1013* om gränssamarbete i Europa
- 1014 om visumbestämmelser för turkiska medborgare
- 1015 om skyddet av miljön kring Medelhavet
- 1016 om levnads- och arbetsvillkor för flyktingar och asylsökande
- 1017 om det framtida europeiska samarbetet
- 1018 om sponsring av konst
- 1019 om ungdomens deltagande i politik och föreningsliv
- 1020 om möjlighet för Europadomstolen att avge preliminära domslut
- 1021 om ökad regional representation i kommunalkonferenser
- 1022 om den europeiska sociala stadgan
- 1023 om ungdomsarbetslöshet
- 1024 om internationell terrorism
- 1025 om palestinaflyktingar
- 1026 om ändring av artikel 14 i statuterna
- 1027 om ändring av artikel 25 i statuterna
- 1028 om vetenskapligt och tekniskt samarbete mellan Europa och Japan
- 1029 om europeiskt vetenskapligt och tekniskt samarbete
- 1030 om universitetssamarbete mellan Europa och Latinamerika

Resolutioner

Nr

- 839 om europeisk luftfartspolitik
- 840 om läget i Turkiet
- 841 om författningar rörande utländsk inblandning och andra frågor rörande förhållandet mellan Malta och Europarådet
- 842* om hotet mot laxfiske i Europa
- 843* om uppföljning av nord-syd-konferensen
- 844* om möjlighet att i församlingen diskutera aktuella frågor
- 845 om läget för judar i Sovjetunionen
- 846 om läget för etniska och muslimska minoriteter i Bulgarien
- 847 om hantering av utbränt kärnbränsle
- 848 om musik och andra ljud som störande fenomen
- 849 om kriget mellan Irak och Iran
- 850 om OECD:s rapport
- 851 om EFTA:s rapport
- 852 om ändring av församlingens procedurregler
- 853 om läget i Sydafrika
- 854 om det försämrade läget i Afghanistan

- 855 om jämställdhet mellan män och kvinnor
- 856 om livsmedelskrisen i Afrika
- 857 om Europas livsmedelsindustri (jordbruksprodukter)
- 858 om rapporterna från 30:e och 31:a transportministerkonferenserna

Direktiv

Nr

- 425* om medlare i tvistefrågor uppkomna i gränsområden
- 426 om EG:s deltagande i Europarådets aktiviteter
- 427 om uppföljning av 6:e parlamentariska och vetenskapliga konferensen

Yttranden

Nr

- 121* om åttonde kontrollperioden av sociala stadgan
- 122* om texter antagna av 19:e kommunalkonferensen
- 123 om utkastet till konvention om internationella icke-statliga organisationers rättsliga status
- 124* om programbudgeten för Europarådets parlamentariska församling 1985
- 125* om Europarådets räkenskaper och budgetar för åren 1983, 1985, 1986

*Antagna av ständiga utskottet

1. Inledning	1
2. Bakgrund	2
3. Syfte och frågeställning	3
4. Metod	4
5. Resultat	5
6. Diskussion	6
7. Slutsatser	7
8. Referenser	8
9. Bilagor	9
10. Sammanfattning	10
11. Övrigt	11
12. Avslutning	12
13. Förord	13
14. Innehåll	14
15. Övrigt	15
16. Avslutning	16
17. Förord	17
18. Innehåll	18
19. Övrigt	19
20. Avslutning	20
21. Förord	21
22. Innehåll	22
23. Övrigt	23
24. Avslutning	24
25. Förord	25
26. Innehåll	26
27. Övrigt	27
28. Avslutning	28
29. Förord	29
30. Innehåll	30
31. Övrigt	31
32. Avslutning	32
33. Förord	33
34. Innehåll	34
35. Övrigt	35
36. Avslutning	36
37. Förord	37
38. Innehåll	38
39. Övrigt	39
40. Avslutning	40
41. Förord	41
42. Innehåll	42
43. Övrigt	43
44. Avslutning	44
45. Förord	45
46. Innehåll	46
47. Övrigt	47
48. Avslutning	48
49. Förord	49
50. Innehåll	50
51. Övrigt	51
52. Avslutning	52
53. Förord	53
54. Innehåll	54
55. Övrigt	55
56. Avslutning	56
57. Förord	57
58. Innehåll	58
59. Övrigt	59
60. Avslutning	60
61. Förord	61
62. Innehåll	62
63. Övrigt	63
64. Avslutning	64
65. Förord	65
66. Innehåll	66
67. Övrigt	67
68. Avslutning	68
69. Förord	69
70. Innehåll	70
71. Övrigt	71
72. Avslutning	72
73. Förord	73
74. Innehåll	74
75. Övrigt	75
76. Avslutning	76
77. Förord	77
78. Innehåll	78
79. Övrigt	79
80. Avslutning	80
81. Förord	81
82. Innehåll	82
83. Övrigt	83
84. Avslutning	84
85. Förord	85
86. Innehåll	86
87. Övrigt	87
88. Avslutning	88
89. Förord	89
90. Innehåll	90
91. Övrigt	91
92. Avslutning	92
93. Förord	93
94. Innehåll	94
95. Övrigt	95
96. Avslutning	96
97. Förord	97
98. Innehåll	98
99. Övrigt	99
100. Avslutning	100